

Ženy v Lukášově evangeliu

Texty na tento týden

L 1,39–45; 2,36–38; 7,14–16.44–47; 10,38–42; 21,1–4

Základní verš

„Vy všichni jste přece skrze víru syny Božími v Kristu Ježíši. Neboť vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Krista, také jste Krista oblékli. Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši.“ (Ga 3,26–28)

Lukášovo evangelium se nazývá různě – někdy také jako „evangelium žen“. Lukáš – na rozdíl od ostatních evangelistů – opakovaně zdůrazňuje, jakou pozornost Kristus věnoval potřebám žen a také jaký podíl měly ženy na Ježíšově službě.

Ženy neměly v Judsku v prvním století příliš dobré postavení. Dokonce existovaly modlitby, ve kterých někteří muži děkovali za to, že se nenarodili jako otroci, pohanů nebo žen. V rámci řecké a římské společnosti však byla pozice žen často ještě horší. Muž v římské společnosti měl často ženu jen na to, aby mu porodila právoplatné potomky, kteří zdědí jeho majetek. Pro své nemravné choutky měl konkubíny a prostitutky.

Ježíš do tohoto prostředí přináší dobrou zprávu, že i ženy jsou Abrahamovými dcerami (L 13,16). Bylo to radostné poselství. V Kristu jsme všichni Božími dětmi. Z pohledu Boha není rozdíl mezi mužem a ženou – oba miluje stejně, oba mají stejnou hodnotu. Toto poselství platí i dnes: V Kristu jsme všichni jedno – bez ohledu na to, zda jsme ženy či muži.

Ženy vítají Ježíšův příchod

³⁹V těch dnech se Maria vydala na cestu a spěchala do hor do města Judova. ⁴⁰Vešla do domu Zachariášova a pozdravila Alžbětu. ⁴¹Když Alžběta uslyšela Mariin pozdrav, pohnulo se dítě v jejím těle; byla naplněna Duchem svatým ⁴²a zvolala velikým hlasem: „Požehnaná jsi nade všechny ženy a požehnaný plod tvého těla. ⁴³Jak to, že ke mně přichází matka mého Pána? ⁴⁴Hle, jakmile se zvuk tvého pozdravu dotkl mých uší, pohnulo se radostí dítě v mém těle. ⁴⁵A blahoslavená, která uvěřila, že se splní to, co jí bylo řečeno od Pána.“ (L 1,39–45)

³⁶Žila tu i prorokyně Anna, dcera Fanuelova, z pokolení Ašerova. Byla již pokročilého věku; když se jako dívka provdala, žila se svým mužem sedm let ³⁷a pak byla vdovou až do svého osmdesátého čtvrtého roku. Nevycházela z chrámu, ale dnem i nocí sloužila Bohu posty i modlitbami.

³⁸A v tu chvíli k nim přistoupila, chválila Boha a mluvila o tom dítěti všem, kteří očekávali vykoupení Jeruzaléma. (L 2,36–38)

Osobní studium

Jen evangelista Lukáš zaznamenává reakce žen na zázrak kosmického významu – že Boží Syn na sebe vzal lidské tělo, aby uskutečnil záchranou misi svého Otce a naplnil mesiášské naděje svého lidu. A přestože tehdy nikdo přesně nerozuměl, čeho je svědkem, slova žen a jejich reakce na překvapující události ukazují jejich víru a údiv nad Božími skutky.

Co je na setkání Marie s Alžbětou zaznamenaném v L 1,39–45 tak překvapivé? Jak Alžbětina slova představují její pochopení události, jichž byla svědkem?

Po Alžbětiných slovech následuje záznam Mariina chvalo zpěvu (L 1,46–55). Je to nádherný poetický text, který tvoří starozákonní texty. Ukazuje na to, že Marie dobře znala Písmo a prožívala naději na příchod Spasitele. Mariina píseň vychází nejen z poznání Písma, ale i z hlubokého vztahu s Bohem. Vnímá Boha jako svého Zachránce, cítí, že je blízko ní, a zaslíbení daná Abrahamovi přijímá vírou jako svou naději.

Jaké důležité pravdy jsou zaznamenány v příběhu o setkání s Annou v chrámu (L 2,36–38)?

Všechny naděje a očekávání nacházejí své naplnění v Ježíši. Stará vdova rozpoznala zázrak, jehož byla svědkem. Její svědectví se stalo silným připomenutím naděje na záchranu pro všechny návštěvníky chrámu. V určitém smyslu se vlastně stala první evangelistkou v Novém zákoně.

Aplikace

Zkus si představit údiv a ohromení těchto žen nad událostmi, které prožívaly. Jaké pocity v tobě vyvolávají zmíněná nádherná Boží zaslíbení? Co se odehrává ve tvém srdci, když uvažuješ o milujícím Bohu, který tě chce zachránit?

Ženy a Ježíšova uzdravující moc

¹⁴Přistoupil k márám a dotkl se jich; ti, kteří je nesli, se zastavili. Řekl: „Chlapče, pravím ti, vstaň!“ ¹⁵Mrtvý se posadil a začal mluvit; Ježíš ho vrátil jeho matce. ¹⁶Všech se zmocnila bázeň, oslavovali Boha a říkali: „Veliký prorok povstal mezi námi“ a „Bůh navštívil svůj lid.“ (L 7,14–16)

Osobní studium

Příběh zaznamenaný v L 7,11–17 se odehrál ve městečku Naim. Chudá vdova procházela nejtěžší zkouškou svého života – zemřel jí jediný syn. Při pohřebním obřadu ji provázel velký zástup smutečních hostů, kteří jí vyjadřovali soustrast a prožívali s ní její zármutek. Ztráta jediného syna nebyla jen velkou bolestí, ale znamenala pro ni i velmi nejistou budoucnost. Život bez manžela i syna vystavoval ženu v tehdejší společnosti velkým existenčním problémům. Tato žena byla symbolem člověka naplněného bolestí a beznadějí.

Zástup vycházející z města se setkal se zástupem, který do města vcházel. V čele zástupu, který vycházel, byla smrt – nosítka s mrtvým tělem chlapce. V čele zástupu, který vcházel, byl život – krácející v majestátu Stvořitele. Když se tyto dva zástupy setkaly, pohlédl Ježíš na zhroucenou ženu. „Když ji Pán uviděl, bylo mu jí líto a řekl jí: „Neplač!“ (L 7,13). Říci zarmoucené matce „Neplač!“ by bylo nevhodné a nedávalo by smysl, pokud by toto slovo nevyřkl Ježíš – Pána života. Za výzvou „Neplač!“ totiž stála moc, která mohla odstranit původ bolesti a pláče. Ježíš přistoupil k márám, dotkl se jich a přikázal chlapci, aby vstal. Tento dotyk byl považován za poskvrňující (Nu 19,11–13), ale v tomto případě šlo o dotyk očištný, uzdravující. Ježíš přišel, aby dal život – a vzkříšení bylo tím nejlepším důkazem, že má tuto moc.

Obyvatelé městečka Naim se nejen stali svědky úžasného zázraku, ale i zásadního poselství: Ježíš má moc nad smrtí.

V tomto kontextu je dobré si všimnout ještě jedné věci: Ježíš vnímá bolest každého člověka, prožívá naše utrpení i naši radost – a nezáleží na tom, zda jde o ženu či muže, dítě nebo starého člověka, chudého či bohatého.

Lukáš zaznamenává v další kapitole ještě jedno vzkříšení dítěte (L 8,41.42.49–56). Jairos byl vlivnou osobou. Byl představeným synagogy a měl na starosti náboženský život a vzdělávací systém ve městě. Každou sobotu vybíral ty, kteří se budou modlit, číst z Písma a kázat. Měl nejen postavení a vliv, ale i respekt svého okolí. Miloval svou dceru, a proto se nestyděl přijít za Ježíšem a poprosit ho o pomoc při uzdravení svého dítěte.

Aplikace

V těchto příbězích moc Ježíšova slova přivedla zpět k životu syna vdovy a dceru rodičů. Přemýšlejte o tom, že vzkříšení muselo být úžasným zázrakem pro všechny svědky, kteří tam byli. Ještě úžasnější muselo být pro rodiče těchto dětí. Co ti tyto příběhy říkají o Boží moci? Jak se můžeš naučit důvěřovat v Boží zachraňující moc? V kterých případech je těžké důvěřovat?

Vděčnost a víra žen

44Pak se obrátil k ženě a řekl Šimonovi: „Pohleď na tu ženu! Vešel jsem do tvého domu, ale vodu na nohy jsi mi nepodal, ona však skropila mé nohy slzami a otřela je svými vlasy. 45Nepolíbil jsi mne, ale ona od té chvíle, co jsem vešel, nepřestala líbat mé nohy. 46Nepomazal jsi mou hlavu olejem, ona však vzácným olejem pomazala mé nohy. 47Proto ti pravím: Její mnohé hříchy jsou jí odpuštěny, protože projevila velikou lásku. Komu se málo odpouští, málo miluje.“ (L 7,44–47)

Osobní studium

V příběhu, který zaznamenává L 7,36–50, Ježíš proměnil oběd u farizea v událost duchovního významu, která vrátila důstojnost hříšné ženě. Šimon, pravděpodobně vlivný obyvatel města, pozval Ježíše ke svému stolu. Když se všichni usadili, stalo se něco neočekávaného. Do místnosti přišla „žena hříšnice“, kterou znali všichni ve městě (L 7,37). Přistoupila k Ježíši, otevřela alabastrovou nádobku se vzácným olejem, vylila ho na jeho nohy, smáčela je slzami a utírala vlastními vlasy.

„Z lidského pohledu byla Mariina situace zcela beznadějná. Kristus však věděl, že Marie je schopná se změnit. Věděl, že má v povaze i mnoho dobrého. Plán vykoupení dával lidstvu velké možnosti, a ty se měly naplnit i v jejím životě. Z Kristovy milosti měla Marie podíl na božské přirozenosti. Padlá žena, jejíž mysl ovládali démoni, byla přivedena ke Spasiteli. Směla s ním být ve velmi úzkém společenství a sloužit mu. Marie seděla u jeho nohou a učila se od něho. Vylila mu na hlavu vzácný olej a slzami mu smáčela nohy. Stála u kříže a doprovázela jej při pohřbu. Byla první, kdo přišel k hrobu po jeho vzkříšení, a jako první zvěstovala, že Spasitel vstal z mrtvých.“ (DA 568; TV 359.360)

V L 8,43–48 je zaznamenán ještě jiný příběh, v němž se velké zoufalství díky Ježíšovu zásahu mění v oslavu Boha. Dvanáct let byla tato žena nemocná a trpěla – tělesně i duševně. Do této zoufalé situace však pronikl paprsek naděje: „Když uslyšela o Ježíši, přišla v zástupu“ (Mk 5,27; ČSP).

Co zaslechla o Ježíši? Nevíme. Ale věděla dost na to, aby pochopila, že Ježíš je ten, kdo se zajímá o chudé a lidi na okraji společnosti, který se dotýká nemocných a ujímá se všech, kteří jsou naplněni zoufalstvím. To, co slyšela, ji vedlo k víře (Ř 10,17). A víra ji přivedla k činu – dotkla se lemu Ježíšova roucha. Byl to dotek víry, v jehož středu byl Kristus. Jen tato víra přijímá požehnání Dárce života: „Tvá víra tě zachránila, jdi v pokoj!“ (L 8,48).

Aplikace

Je jednoduché soudit druhé – zvláště ty, kteří stojí na okraji společnosti. A i když to nemusíme vyslovit, v našem srdci je mnoho předsudků a odsouzení. To je však chyba. Pokud bychom měli stejné dědičné dispozice, vyrůstali v jejich rodině a prožili jejich životní zkušenost, je velmi pravděpodobné, že bychom se chovali úplně stejně. Jak se můžeme naučit přestat soudit druhé lidi – a to i v našich myšlenkách?

Úloha žen v Kristově službě

³⁸Když šel Ježíš s učedníky dál, vešel do jedné vesnice. Tam jej přijala do svého domu žena jménem Marta, ³⁹která měla sestru Marii; ta si sedla k nohám Ježíšovým a poslouchala jeho slovo. ⁴⁰Ale Marta měla plno práce, aby ho obsloužila. Přišla k němu a řekla: „Pane, nezáleží ti na tom, že mne má sestra nechala sloužit samotnou? Řekni jí přeče, ať mi pomůže!“ ⁴¹Pán jí odpověděl: „Marto, Marto, děláš si starosti a trápíš se pro mnoho věcí. ⁴²Jen jednoho je třeba. Marie volila dobře; vybrala si to, oč nepřijde.“ (L 10,38–42)

Osobní studium

Marta jako hostitelka „měla plno práce s obsluhováním“ (L 10,40; ČSP). Chtěla pro hosty připravit to nejlepší. Její sestra Marie si však „sedla k nohám Ježíšovým a poslouchala jeho slovo“ (L 10,39). Martě to vadilo tolik, že se obrátila na Ježíše s výčitkou: „Pane, nezáleží ti na tom, že mne má sestra nechala sloužit samotnou? Řekni jí přeče, ať mi pomůže!“ (L 10,40). Ježíš sice nenapomenul Martu za její přílišnou zaneprázdněnost, ale poukázal na důležitost správného seřazení priorit v životě. Společenství učedníků s Ježíšem je pro Kristovy následovnice to nejdůležitější – vše ostatní může počkat.

„Kristovo dílo potřebuje pečlivé a činorodé lidi. Je v něm široké pole působnosti pro Marty a jejich náboženskou horlivost. Nejdříve se však mají spolu s Marií posadit u Ježíšových nohou. Všechno úsilí, ochota a odhodlanost mají být posvěceny Kristovou milostí. Jejich život se pak stane nepřemožitelnou silou ve službách dobra.“ (DA 525; TV 335)

Co dalšího se dovídáme z textů zapsaných v L 8,1–3; 23,55.56; 24,1–12 o úloze žen v Kristově službě?

V L 8,1 je zaznamenáno, že „Ježíš procházel městy a vesnicemi a přinášel radostnou zvěst o Božím království“. Na jeho cestách ho provázelo dvanáct učedníků. Lukáš však poznamenává, že Ježíše při jeho službě následovaly a pomáhaly mu ženy, které uzdravil či z nich vyhnal demony. Lukáš zmiňuje (1) Marii Magdalskou, z níž vyhnal sedm démonů, (2) Janu, ženu Herodova správce Chuzy, (3) Zuzanu a (4) mnohé další, „které ho podporovaly ze svých prostředků“ (L 8,2.3; B21).

Aplikace

Když si uvědomíme, že Ježíš zemřel za každého člověka, budeme lépe vnímat hodnotu každé lidské bytosti v Božích očích. Jak se tento postoj projevuje ve tvém životě? Kdy jsi v pokušení lidí hodnotit, posuzovat, odsuzovat a dívat se na ně „svrchu“?

Vytrvalost v modlitbách, obětavost v dávání

¹Ježíš pozoroval, jak bohatí vhadzují své dary do chrámové pokladnice. ²Uviděl i jednu nuznou vdovu, jak tam hodila dvě drobné mince, ³a řekl: „Vpravdě vám pravím, že tato chudá vdova dala víc než všichni ostatní. ⁴Neboť ti všichni dali dary ze svého nadbytku, ona však ze svého nedostatku: dala všechno, z čeho měla být živa.“ (L 21,1–4)

Osobní studium

Lukáš si ve svém evangeliu poměrně často všimá vdov. Některé již byly zmíněny a nyní se zaměříme na další dva příklady – podobenství o soudci a vdově (L 18,1–8) a příběh o chudé vdově a jejích dvou mincích (L 21,1–4).

V podobenství o soudci a vdově Ježíš vypráví příběh ženy, která se domáhá spravedlnosti. A přestože byla obětí příkoří, stále věří v nápravu. Její případ však má na starost soudce, „který se Boha nebál a z lidí si nic nedělal“ (L 18,2). Starost o vdovy je zakotvena v Bibli (Ex 22,22–24; Ž 68,6; Iz 1,17), ale soudci byla vdova lhostejná – stejně jako její případ. Vdova však měla silnou „zbraň“ – vytrvalost. Díky ní soudce „unavila“, až se nakonec případu ujal.

Toto podobenství přináší i pro nás několik důležitých principů: (1) je potřeba modlit se a nenechat se znechutit (L 18,1); (2) modlitba může přinést změnu a (3) vytrvalá víra je vítěznou vírou. Opravdová víra se nikdy nevzdává – dokonce ani v tom případě, kdy věřit znamená čekat na spravedlnost, která bude nastolena, až přijde Syn člověka (L 18,8).

Příběh o chudé vdově a jejím daru (L 21,1–4; Mk 12,41–44) navazuje na Ježíšovu kritiku náboženského pokrytectví zákoníků. Ježíš náboženské vůdce odhaluje jako ty, kteří „vyjídají domy vdov“ (L 20,47) a přestupují tak biblický požadavek starat se o vdovy a chudé. Ježíš kritizoval také ty, kteří sice dávají dary, ale jen tolik a jen proto, aby byli považováni za zbožné. Dnes je situace velmi podobná. Dávat dary ze svého nadbytku není podle Krista žádnou obětí. Proto Ježíš nasměrovává pozornost učedníků na jakousi chudou vdovu, kterou dává za příklad skutečného náboženství – protože „dala všechno, z čeho měla být živa“ (L 21,4).

Motivací první skupiny těch, kteří dávali dar, byla snaha předvést se (L 21,1). Motivem chudé vdovy k jejímu daru byla obětavost a vzdání chvály Bohu. Svým darem vyjádřila, že Bohu důvěřuje, že Bohu patří vše a ona je ochotná mu sloužit vším, co má. Bůh se nedívá na to, co dáváme, ale proč dáváme. Není pro něj důležité, kolik dáváme, ale co pro nás naše odevzdání daru znamená.

Aplikace

Kolik dáváš pro dobro druhých lidí okolo sebe? Jaké pocity při tom prožíváš? Je pro tebe jednodušší „dávat“ Bohu, nebo lidem? Jaký rozdíl (pokud je nějaký) v tom vidíš?

Podněty k zamyšlení

„Ten, který pamatoval na svou matku, když visel v agónii na kříži, ten, který se zjevil plačícím ženám a učinil z nich posly první zprávy o tom, že Spasitel vstal z mrtvých – on je dnes nejlepším přítelem žen a je připraven jim pomáhat ve všech oblastech jejich života.“ (AH 204)

„Pán má práci nejen pro muže, ale i pro ženy. V čase krize mohou převzít úkoly v jeho díle – a on bude pracovat skrze ně. Když si budou vědomy svých povinností a budou vedeny Duchem svatým, budou mít přesně tolik pokoje, kolik pro toto údobí potřebují. Spasitel osvíti tyto sebeobětavé ženy světlem své přízně a obdaří je mocí, která překoná i sílu mužů. V různých rodinách mohou vykonat práci, kterou muži udělat nedokážou, práci, která obohatí vnitřní život lidí. Mohou se dostat blíže k srdcím těch, k nimž se muži neumějí přiblížit. Jejich práce je velmi potřebná.“ (EV 464.465)

Otázky k rozhovoru

- 1. V evangeliích sehrávají ženy významnou úlohu v souvislosti s Ježíšovým vzkříšením. Všechna evangelia zmiňují ženy jako ty, které se první potkaly se vzkříšeným Kristem a oznámily to všem ostatním. I díky jejich svědectví si můžeme být jisti realitou Ježíšova tělesného vzkříšení, které někteří lidé zpochybňují. Proč je v tomto případě úloha žen tak důležitá? Pokud by byl příběh o Ježíšově vzkříšení vykonstruován – jak někteří tvrdí – proč by autoři zmiňovali svědectví žen, které v tehdejší společnosti nebrali vážně? Pokud by někdo chtěl vymyslet příběh o Ježíšově vzkříšení, aby o něm přesvědčil druhé lidi, tak by za svědky přece raději vybral muže. Přemýšlejte společně o této myšlence.*
- 2. Ve společnosti, která často nebrala vážně důstojnost žen, dal Ježíš ženám postavení, které jim podle Božího plánu přináležejí: jsou Božími dětmi, dcerami Abrahama, a v čase po kříži jsou rovnocenné s muži (Ga 3,28). Přestože jsou si ženy a muži před Bohem rovni, neznamená to, že jsou stejní. Jak můžeme vnímat rovnost žen a mužů před Bohem a zároveň i rozdíly a také to, jakou úlohu sehrávají v životě církve?*